

ПОЛІТИЧНА НАУКА: КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	122 Комп'ютерні науки
Освітня програма	Комп'ютерні технології в біології та медицині
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ЄКТС/ 60 год (Лекційні заняття – 18год., семінарські заняття -18год., СР-24год)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік, модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції (один раз на два тижні починаючи з 1-го тижня), Семінарські заняття (один раз на два тижні бажано після лекції)</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.політ.н., доц. Багінський Андрій Владиславович andrei.baginsky@gmail.com Семінарські заняття: ст.викл. Северинчик Олексій Павлович +38 067 297 96 79 o.severinchik@gmail.com
Розміщення курсу	https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=2898

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть навички різноаспектного аналізу політичних процесів та розуміння їх конфліктогенності. Викладач надаватиме комплексний огляд категорій політичної науки, висвітлюватиме принципи функціонування політичної системи і проектуватиме моделі конфліктних взаємодій. На заняттях будуть розглянуті основні принципи здійснення політики у контексті конфліктологічного підходу та сучасної практики. Викладач розкриє сутність держави як головного політичного інституту. У процесі вивчення курсу буде приділено увагу питанню конфліктів в умовах різних типів політичних режимів та процесам демократизації сучасних держав. Також буде розглянуто ряд підходів до визначення політичних партій, особливостей їх функціонування в історичному і сучасному аспектах. Викладач звернеться до практики електоральних процедур і виборчих процесів, які мають високий ступінь конфліктогенності. Під час вивчення дисципліни також будуть представлені суб'єктивні і психологічні складові політичних процесів, зокрема проблеми сучасного політичного лідерства, політичних еліт як суб'єктів управління конфліктами, а також політична свідомість і культура, що

ретранслюються у ідеологічний вимір зіткнення інтересів. Для комплексного вивчення дисципліни окремо буде висвітлено сутність міжнародної політичних конфліктів, світового політичного процесу і глобальних викликів людству.

Метою навчальної дисципліни «Політична наука: конфліктологічний підхід» є:

- сформувані у студентів базову систему наукових знань щодо політичних процесів, інститутів, явищ, відносин крізь призму їх конфліктогенності;
- розвинути здатність експертного оцінювання, аналізу та управління політичними процесами.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Політична наука: конфліктологічний підхід» здобувачі вищої освіти вмітимуть оцінювати політичні явища і події у динаміці, застосовуючи конфліктологічний підхід та зможуть:

- досліджувати політичні процеси і встановлювати причино-наслідкові зв'язки;
- аналізувати джерела, типи, форми, фази і механізми врегулювання політичних конфліктів;
- розуміти специфіку політики і влади як явищ, що перебувають у взаємодії;
- визначати особливості держави через форму державного правління, державного устрою і політичний режим;
- оцінювати ефективність функціонування політичних партій з точки зору взаємоузгодженості інтересів різних соціальних груп;
- аналізувати роль громадянського суспільства у правовій державі;
- досліджувати виборчі процеси як період підвищення конфліктогенності суспільства;
- оцінювати роль політичних еліт під час соціально-політичних зіткнень;
- визначати моделі лідерства і базові архетипові образи політиків;
- моделювати світоглядні позиції на основі класичних ідеологій та їх сучасного переосмислення;
- окреслювати специфіку комунікацій у конфліктних політичних процесах;
- співставляти різні моделі політичної поведінки в умовах конфлікту;
- прогнозувати тенденції розвитку світових політичних процесів і зовнішньої політики України.

Відповідно до освітньо-професійних програм (ОПП) першого «бакалаврського» рівня вищої освіти після вивчення дисципліни студенти мають набути наступних **компетентностей**

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 9 Здатність працювати в команді

ЗК 11 Здатність приймати обґрунтовані рішення

Згідно ОПП в результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати наступні програмні результати навчання:

ПР 26 Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

В структурно-логічних схемах освітньо-професійних програм підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчальна дисципліна «Політична наука: конфліктологічний підхід» входить до переліку вибіркових дисциплін, спрямованих на формування загальних компетентностей фахівця.

Пререквізити – навчальна дисципліна викладається в 4-му семестрі 2-го курсу навчання з усіх ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми. Основою вивчення навчальної дисципліни є навички роботи з електронними інформаційними базами.

Постреквізити - дана навчальна дисципліна не має міждисциплінарних зв'язків.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади політичної науки

Тема 1.1. Основи і сучасні тенденції політичної науки.

Тема 1.2. Конфліктогенність політики і політичної влади.

Тема 1.3. Держава – головний політичний інститут.

Тема 1.4. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.

Тема 1.5. Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.

Тема 1.6. Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.

Розділ 2. Прикладні аспекти конфліктологічного виміру політики

Тема 2.1. Політична культура і свідомість: витоки конфліктогенності.

Тема 2.2. Політичні еліти та політичне лідерство як рушійна сила динаміки конфліктів

Тема 2.3. Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для підготовки до лекційних, семінарських занять, модульної контрольної роботи, самостійної роботи тощо використовується базова та додаткова література (надалі – література). Література, яку треба використовувати для опанування дисципліни, опрацьовується студентами самостійно із застосуванням інтернет-ресурсів, Google classroom. В умовах дистанційного навчання можна готуватись за допомогою розміщеної в е-вигляді літературою в Google classroom з навчальної дисципліни.

4.1 Базова

1. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
2. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. — Львів: ПП «Арал», 2018. — 540 с.
3. Сучасні теорії миру та конфліктів: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Багінський А.В. – Електронні текстові дані (1 файл: 146 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 55 с.
4. Трансформація та модернізація країн Східної та Центральної Європи. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для аспірантів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.:

Кутуєв Павло Володимирович, Багінський Андрій Владиславович. – Електронні текстові дані (1 файл: 782 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 35 с.

5. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / П.П. Шляхтун. — К.: Центр учбової літератури, 2019. — 472 с.

4.2. Додаткова

6. Багінський А.В. Еволюція теорій врегулювання збройних конфліктів у другій половині ХХ сторіччя / А.В. Багінський // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2020. – № 3. (47). – С.37-43.
7. Багінський А.В. Заходи держави в постконфліктному суспільстві Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2019. – № 1(41). – С. 17-20.
8. 8. Багінський А.В. Сучасні соціально-політичні конфлікти у структурному вимірі. Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2019. – № 2 (42). – С.6-10.
9. Вебер М. Політика як покликання і професія. Режим доступу: <https://anthologyforthelazy.webnode.com.ua/l/maks-veber-politika-yak-poklikannya-i-profesiya/>
10. 11. Вебер М. Три чисті типи легітимного панування // Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Макс Вебер ; Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. — Київ, 1998.- С. 157—272. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>
11. 14. Кутуєв П. В. Андре Гундер Франк: від теорії залежності до теорії світової системи // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. : Зб. Наукових праць. Київ.: 2019. № 3(43) . С.10-12
12. 15. Кутуєв П.В., Северинчик, Д.В., Макаренко Д.В. Ціннісні зрушення після Євромайдану в контексті розвитку громадянського суспільства // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб.наук.праць. – Київ, 2019. –№2(42). – С.18–21.
13. 16. Кутуєв П.В., Северинчик, Д.В., Макаренко Д.В. Держава, що сприяє розвитку: чи можлива подорож зі Східної Азії до Східної Європи? // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб.наук.праць. – Київ, 2018. – №2(38).
14. 17. Михельс Р. Демократия и железный закон олигархии // Диалог. – 1991. № 3. – С. 42-46.
15. 18. Моска Г. Правящий класс / Пер. с англ. и примеч. Т.Н. Самсоновой // Социологические исследования. – 1994. № 10. С. 187–198. 19. Обушний М. І., Примуш М. В., Шведа Ю. Р. Патологія. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: , 2017. — 432 с.
16. 21. Почепцов Г. Г. Пропаганда 2.0. — Харків: Фоліо, 2018. — 420 с
17. 23. Роль і місце засобів масової інформації у виборчому процесі: Зб. матеріалів міжнар. наук.- практ. конф. (доповіді, виступи, рекомендації) / Центральна виборча комісія / М.М. Рябець (ред. кол.) - К.: ЦВК, НВП «ПРОКОМ», 2000. – 133 с.
18. 24. Руссо Ж.-Ж.. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та ком. О. Хома. - К: Port-Royal, 2001. - 349 с.
19. 25. Яковлева Н.І., Коломієць Т.В. , Северинчик О.П. Президентські та парламентські виборчі кампанії в умовах однорічних електоральних циклів доби незалежності України // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб.наук.праць. – Київ, 2019. – №4(44).– С. 95-101.

4.4 Інформаційні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
3. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для вивчення дисципліни заплановано проведення 9 лекційних та 9 семінарських занять, під час яких заплановано виконання модульної контрольної роботи.

Під час вивчення навчального матеріалу застосовуються наступні **методи навчання**:

Метод навчання	Рекомендовано при проведенні занять	
	Лекційних	Семінарських
Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо)	+	+
Словесний метод (лекція, бесіда, інструктаж тощо)	+	+
Наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	+	+
Дискусійний метод		+
Частково-пошуковий, або евристичний, метод Організація активного пошуку рішення поставлених пізнавальних завдань		+

Нижче наведено розподіл аудиторних годин за темами курсу та календарний план їх проведення.

Назви розділів і тем	Лекції		Семінарські		Оцінювання
	Тижні навчання	Години	Тижні навчання	Години	
Розділ 1. Теоретичні засади політичної науки					
Тема 1.1. Основи і сучасні тенденції політичної науки.	1	2	2	2	Семінарське заняття
Тема 1.2. Конфліктогенність політики і політичної влади.	3	2	4	2	Семінарське заняття
Тема 1.3. Держава – головний політичний інститут.	5	2	6	2	Семінарське заняття
Тема 1.4. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.	7	2	8	2	Семінарське заняття
Тема 1.5. Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.	9	2	10	2	Семінарське заняття
Тема 1.6. Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.	11	2	12	2	Семінарське заняття
Модульна контрольна робота			12-14	(2)	МКР
Розділ 2. Прикладні аспекти конфліктологічного виміру політики					
Тема 2.1. Політична культура і свідомість: витоки конфліктогенності.	13	2	14	2	Семінарське заняття
Тема 2.2. Політичні еліти та політичне лідерство як рушійна сила динаміки конфліктів	15	2	16	2	Семінарське заняття

Назви розділів і тем	Лекції		Семінарські		Оцінювання
	Тижні навчання	Години	Тижні навчання	Години	
Тема 2.3. Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.	17	2	18	2	Семінарське заняття
<i>Залік</i>			18	(2)	
Всього годин		18		18	

Відповідність методів навчання та оцінювання відображені в рейтинговій системі оцінювання, яка передбачає: творчі завдання на семінар, модульну контрольну роботу, підсумковий залік.

5.1. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	<p>Основи і сучасні тенденції політичної науки.</p> <p><u>Основні питання:</u> Аналіз політики крізь призму наукового підходу. Конфліктність політичних відносин. Сучасні тренди політичних процесів. Український контекст дослідження політики. Міждисциплінарний підхід до вивчення політичної науки. Специфіка і об'єкту предмету вивчення політичної науки. Співвідношення політичної науки з іншими науками про суспільство. Основні методи дослідження політики. Становлення конфліктологічного підходу до розгляду політичної науки.</p> <p><u>СРС:</u> Проаналізувати зміни парадигм дослідження політики у ХХ столітті. Розкрити співвідношення політичного і суспільного. Виявити методи дослідження політики за допомогою конфліктологічного підходу.</p>
2	<p>Конфліктогенність політики і політичної влади.</p> <p><u>Основні питання:</u> Конфліктний потенціал політики. Сутність поняття «політики». Види політики. Політика як свобода (Х. Арндт) та як протистояння (К. Шмітт). Характеристики політики. «Політичний клевер»: polity, policy та politics. Основні підходи до вивчення феномену «влада». Типологія влади. Державна і політична влада. Легітимність влади. Співвідношення легітимності і легальності. Типи легітимності влади за М. Вебером.</p> <p><u>СРС:</u> Розкрити сутність системного виміру політику. Проаналізувати співвідношення політики і моралі.</p>
3	<p>Держава як основний політичний інститут.</p> <p><u>Основні питання:</u> Підходи до визначення держави. Головні ознаки держави як політичного інституту. Державний суверенітет. Глава держави як вища посадова особа. Парламент – орган законодавчої влади. Уряд як вищий орган виконавчої гілки влади. Форми державного правління (монархія і республіка). Форми державного устрою (унітарні, федеративні і конфедеративні держави).</p> <p><u>СРС:</u> Розкрити сутність етатизації та деетатизації суспільного життя. Проаналізувати феномен «Левіафану» у теорії Т. Гоббса.</p>
4	<p>Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.</p> <p><u>Основні питання:</u> Політичний режим як категорія вираження процесів демократизації у державі. Особливості політичних конфліктів у тоталітарних суспільствах. Характеристики політичних конфліктів в умовах авторитаризму. Демократичний політичний режим і конфлікти. Моделі трансформації політичних режимів у науковому доробку Ф. Шміттєра і Є. Вятра. Демократичні тенденції сучасності. Характеристика політичного режиму в Україні.</p> <p><u>СРС:</u> Виокремити особливості політичних конфліктів у посткомуністичних державах 90-х років ХХ століття. Визначити ознаки транзиту політичного режиму від демократії до авторитаризму.</p>
5	<p>Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.</p> <p><u>Основні питання:</u> Поняття «політична партія». Політичні партії як суб'єкти конфліктної взаємодії. Основні складові існування політичних партій за Дж.</p>

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
	<p>Лапаломбарою. Історія становлення політичних партій за М. Вебером. Типологія політичних партій. Провладні і опозиційні партії. Партійні системи. Типологія партійних систем Дж. Сарторі. Оцінка сучасної партійної системи в Україні. <u>СРС</u>: Окреслити партійну структурованість українського парламенту. Пояснити причини загострення політичних конфліктів партіями</p>
6	<p>Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів. <u>Основні питання</u>: Вибори – спосіб легітимізації політичної влади. Конфліктогенність виборчих кампаній. Конфлікти між кандидатами у період виборчих кампаній. Стадії виборчого процесу. Строки і базові правила організації електорального процесу. Процедури голосування. Типологія виборів. Виборні органи влади. Особливості проведення виборів у різних державах. Поняття виборчих систем. Мажоритарна, пропорційна, змішана і гібридні виборчі системи. <u>СРС</u>: Розкрити специфіку проведення виборів на прикладі однієї держави. Проаналізувати різницю організації виборчих кампаній під час президентських і парламентських виборів. Розкрити особливості політико-правового статусу мера Києва як столиці України</p>
7	<p>Політична культура і свідомість: витоки конфліктогенності. <u>Основні питання</u>: Підходи до визначення політичної культури. Типи орієнтацій у політичній культурі. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Політична культура і контркультура. Структура політичної культури. Поняття політичної свідомості. Типологія політичної свідомості. Маніпулювання політичною свідомістю. <u>СРС</u>: Окресліть трансформацію політичної культури у період після Другої світової війни. Охарактеризуйте стан політичної свідомості українських громадян.</p>
8	<p>Політичні еліти та лідерство як рушійна сила динаміки конфліктів. <u>Основні питання</u>: Теорія елітизму (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Ціннісний і функціональний підхід до політичного елітизму. Поняття «політична еліта». Співвідношення категорій «політична еліта» і «політичний клас». Концепція плюралізму еліт. Закон циркуляції еліт В. Парето. Типологія політичних еліт. Шляхи формування політичної еліти. Механізми оновлення політичних еліт. Еліти у вирішенні політичних і соціальних конфліктів. Феномен лідерства. Сутність «політичного лідерства». Лідерство як вплив і як управлінський статус. Співвідношення лідерства і керівництва. Характерні риси політичного лідера. Типологія політичного лідерства за М. Вебером, Г. Лассуеллом. <u>СРС</u>: Пояснити роль еліти у процесах політичної модернізації. Розкрити мобілізаційну функцію політичної еліти у суспільних протестах. Розкрити способи формування політичного лідерства.</p>
9	<p>Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав. <u>Основні питання</u>: Поняття міжнародної і зовнішньої політики: спільне і відмінне. Особливості міжнародної політики. Стратегічні і специфічні національні інтереси. Міжнародні політичні конфлікти. Національна безпека держави. Структура міжнародних організацій. Міжнародний тероризм як конфлікт мусульманського і західного світів. Сучасна криза глобалізації: причини і наслідки. Глобалізація і регіоналізація як політичні виклики для України. Місце України у системі міжнародних відносин. Територіальні спори України з іншими державами. Міжнародний збройний конфлікт на Донбасі: світовий, регіональний і національний виміри. Боротьба України на міжнародній арені за повернення анексованої АР Крим. <u>СРС</u>: Окреслити роль нестатусних акторів у міжнародній політиці. Пояснити суть політики американізації та європеїзації. Розкрити суть інституційних проблем ЄС.</p>

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, готувати виступи на базі попередньої аналітичної роботи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії.

№з/п	Назва теми заняття
1	<p>Основи і сучасні тенденції політичної науки. <i>Мета:</i> засвоєння базових основних категорій політичної науки і трендів її розвитку в світі і Україні. У результаті формується система знань щодо становлення політичної науки, взаємозв'язків між різними поняттями, а також відбувається усвідомлення тенденцій сучасних політичних процесів</p>
2	<p>Конфліктогенність політики і політичної влади <i>Мета:</i> оцінка специфіки політики і політичної влади в контексті їх конфліктогенного потенціалу. У результаті семінарського заняття формуються уявлення про розуміння політики як процесу взаємоузгодження соціальних інтересів і влади як відносин володарювання і підкорення.</p>
3	<p>Держава – головний політичний інститут. <i>Мета:</i> формування комплексних знань щодо розуміння держави як базового політичного інституту. У результаті студенти мають можливість виокремити головні особливості держави, розуміти специфіку організації органів державної влади, розрізняти форми державного правління і форми державного устрою.</p>
4	<p>Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів. <i>Мета:</i> вивчення типів політичних режимів та формування специфічних рис конфліктогенності за умов реалізації кожного з них. У результаті студенти можуть сформулювати позиції впливу тоталітаризму, авторитаризму і демократії на протікання конфліктів у суспільстві.</p>
5	<p>Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів. <i>Мета:</i> виокремлення різних підходів до функціонування політичних партій у контексті суспільних конфліктів. У результаті семінарського заняття студенти засвоюють комплексні знання щодо підходів розгляду поняття політичних партій, їх типології, специфіки діяльності в Україні і оцінки їх діяльності щодо конфліктної суспільної взаємодії.</p>
6	<p>Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів. <i>Мета:</i> визначення впливу виборів на зростання конфліктогенності у суспільстві. оцінка специфіки проведення виборчих кампаній у різних в Україні у період незалежності. У результаті семінарського заняття студенти розуміють спосіб впливу виборчих процедур на підвищення рівня зіткнення інтересів різних соціальних груп, політичних партій та їх прихильників.</p>
7	<p>Політичне лідерство та еліти як рушійна сила динаміки конфліктів. <i>Мета:</i> вивчення характеристик політичної еліти крізь призму мобілізації і інтеграції громадян у суспільних конфліктах. визначення базових підходів до вивчення феномену лідерства і окреслення специфіки формування іміджу як позитивного образу. У результаті семінарського заняття студенти сформують знання щодо теорій елітизму, сучасних підходів до вивчення політичних еліт, їх типології і способів оновлення, отримають комплексні знання щодо підходів до визначення політичного лідерства, його типології, механізмів формування.</p>
8	<p>Політична свідомість і культура: витоки конфліктогенності. <i>Мета:</i> пояснення особливостей, моделей та підходів до вивчення політичної культури і свідомості через усвідомлення їх конфліктного потенціалу.</p>

№з/п	Назва теми заняття
	У результаті семінарського заняття студенти розуміють підходи до вивчення політичної культури і свідомості, їх типологію, способи впливу політичних суб'єктів на мислення громадян, а також особливості політичної соціалізації.
9	<p>Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.</p> <p><i>Мета:</i> засвоєння принципів реалізації міжнародної політики у контексті балансування інтересів держав, визначення основ, пріоритетів і засад здійснення зовнішньої політики України.</p> <p>У результаті студенти отримують розуміння підходів до визначення міжнародної і зовнішньої політики, структури міжнародних організацій, а також розуміють місце України у системі міжнародних організацій, визначення курсу на вступ на ЄС на НАТО, закріпленій у Конституції.</p>

Платформа дистанційного навчання:

Для кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни в період дистанційної роботи, використовується електронна пошта, платформа дистанційного навчання «Сікорський» на основі системи Google Classroom та платформа для проведення онлайн-зустрічей Google Meet та ZOOM, за допомогою яких:

- спрощується розміщення методичних рекомендацій, навчальних матеріалів, літератури тощо;
- здійснюється зворотній зв'язок зі студентами щодо навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- перевіряються і оцінюються виконані завдання;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, дотримання графіку подання навчальних/індивідуальних завдань та їх оцінювання

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота передбачає: підготовку до лекцій та семінарських занять; до участі в обговоренні питань відповідної теми; самоконтроль набутих знань; опрацювання рекомендованих джерел та літератури; створення презентацій (за вимогою) для візуального супроводу доповіді; підготовку до виконання модульної контрольної роботи; заліку тощо.

6.1. Теми для самостійного опрацювання – не заплановані

6.2. Підготовка до лекційних та семінарських занять. Для підготовки до лекційних та семінарських занять студенту необхідно опрацювати заплановану базову та допоміжну літературу, рекомендовані джерела та підготувати матеріал для його обговорення на заняттях. На це студенту виділяється 14 годин СРС.

6.3. Модульна контрольна робота. На підготовку до МКР відводиться 4 години СРС. Перелік питань для підготовки до МКР надано у **Додатку А**.

6.4. Залік. Залік проводиться на останньому семінарському занятті, після написання студентами модульної контрольної роботи. За результатами набраних рейтингових балів за семестр здобувач отримує залік без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша 60. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингові бали від 40 до 59, або бажають підвищити свій результат – складають залікову контрольну роботу або проходять співбесіду за заліковими питаннями. На підготовку до заліку відводиться 6 годин СРС. У період дистанційного навчання залік може бути проведений згідно графіку занять за допомогою Google Classroom та платформи для проведення онлайн-зустрічей Google Meet/Zoom.

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

7.1. Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, конкурсах студентських робіт, публікації);	10 балів	Не передбачено	
участь у факультетських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських олімпіадах	10 балів		

Однак, згідно положення <https://osvita.kpi.ua/node/37> п.2.7, сума заохочувальних/штрафних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали

7.2. Правила відвідування занять і виконання завдань

Вивчення дисципліни проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, що передбачає питому вагу самостійної роботи студентів. Семінарські заняття поглиблюють теоретичні знання з відповідних тем навчальної дисципліни, закріплюють практичні навички дискусій, відстоювання своєї наукової позиції, роботи з літературою, а також формують уміння оцінки, аналізу й управління електоральними процесами і конфліктами, що з ними пов'язані, за допомогою практичних завдань..

Активна участь студента на практичних заняттях є обов'язковою і буде вимагатись. Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Немає конкретної кількості пропущених практичних занять, які потребуватимуть самостійного опрацювання студентом відповідних тем (виконання завдань) і додаткового спілкування з цього приводу з викладачем. Разом з тим, студент, який пропустив практичні заняття, може отримати низький рейтинг, який не дозволить допустити такого студента до заліку. В такому разі теми з пропущених семінарських занять мають бути обов'язково вивчені. Контроль знань (розуміння) студента пропущених тем відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри соціології, або під час перерви у навчальному занятті («на парі»). Студент, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Студенти, які пропустили практичні заняття, можуть не допустити зниження підсумкового рейтингу, своєчасно (протягом семестру) опрацювавши відповідні теми і виконавши завдання, передбачені для пропущених занять. Не треба чекати наближення заліково-екзаменаційної сесії для відповідного спілкування з викладачем. Варто це робити як тільки студент буде готовий продемонструвати свої знання і навички з пропущених тем занять.

Теми і завдання для практичних занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету студента в системі «Кампус» або на сайті кафедри соціології.

На лекціях та практичних заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням. Використовувати зазначені (та інші подібні) засоби для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

Студент на практичному занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію,

читаючи з аркуша паперу не варто. Це також характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

7.3. Політика крайніх термінів та перескладань

Студентам надається одноразова можливість написання модульної контрольної роботи. Якщо студент пропустив МКР з поважних причин та має офіційне документальне підтвердження, завірене в деканаті, він/вона мають змогу скласти МКР за окремим графіком, погодженим з викладачем

7.4. Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється під час навчальних занять і має на меті перевірити рівень підготовки студентів до навчальних занять. Під час семінарів проводиться опитування здобувачів освіти за темами семінару та виконання завдань. Модульна контрольна робота.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Є два можливих результати календарного контролю: атестований (а) та неатестований (н/а). Результат залежить від кількості набраних балів на момент проведення календарного контролю. В PCO зазначається необхідна кількість балів для атестації під час першого та другого календарного контролю.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація	
Термін атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень	
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 12 балів*	≥ 38 балів*	
	Поточний контрольний захід	МКР	–	+
	Семінарські заняття	№№ 1-3	+	+
		№№ 4-6	–	+
№№ 7-9		–	–	

*- 50% від результатів «Ідеального студента»

Семестровий контроль: залік

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботи на 9 семінарських заняттях;
- 2) модульна контрольна робота

Система оцінювання контрольних заходів :

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-т ь	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях	72	8	9	72
2.	Модульна контрольна робота	28	28	1	28
	Всього	100			100

1. Робота на семінарських заняттях

Ваговий бал – 8 балів. Максимальна кількість балів за роботу студента на семінарах становить - 8 балів * 9 семінарів - 72 бали.

Критерій оцінювання роботи студента на семінарі:

« Відмінно »: тема розкрита повністю (не менше за 90% потрібної інформації). Надано відповідні обґрунтування та особистий погляд на проблему. Надано правильні та повні відповіді на запитання (не менше за 90% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав активну участь в роботі семінару.	8 балів
« Добре »: тема розкрита достатньо повно (не менше за 75% потрібної інформації). Надано з незначними неточностями обґрунтування та/або особистий погляд на проблему. Надано достатньо повні відповіді на запитання (не менше за 75% потрібної інформації). Окрім доповіді студент взяв активну участь в роботі семінару.	7-6 балів
« Достатньо »: Тема розкрита неповно (не менше за 60% потрібної інформації), недостатньо обґрунтована. Відповіді на запитання не повні (не менше за 60% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав участь в роботі семінару. АБО - Тема розкрита не менше ніж на 40 %, обґрунтування не повне. Надано не повні відповіді на запитання (не менше за 60% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав участь в роботі семінару. - Студент не підготував доповідь на семінар але взяв активну участь в обговоренні питань семінару та проявив ерудованість та обізнаність з матеріалів семінару.	5 балів
« Не задовільно »: доповідь до семінару не відповідає вимогам до «Достатньо». Тема не розкрита, відсутній особистий погляд на проблему, неповні відповіді на запитання . Студент не брав участі в обговоренні питань семінару.	0 балів

2. Модульна контрольна робота

Ваговий бал МКР – 28 балів.

Критерій оцінювання однієї частини МКР

« Відмінно »: відповіді повні та правильні (не менше за 90% потрібної інформації)	28-25 балів
« Добре »: достатньо повні відповіді (не менше за 75% потрібної інформації)	24-20 балів
« Достатньо »: неповні відповіді (не менше за 60% потрібної інформації)	19-17 балів
« Не задовільно »: відповіді відсутні або невірні (менше за 60% потрібної інформації)	0 балів

Для того, щоб отримати найвищий рейтинг, студенту потрібно брати активну участь у семінарських заняттях, виголошувати належно підготовлені й аргументовані усні доповіді з семінарських питань, активно доповнювати відповіді інших студентів, чітко й логічно висловлювати власну позицію з дискусійних питань, своєчасно виконувати МКР. Студенту дається одноразова можливість виконати МКР.

До зниження рейтингу студента призводить: невиконання МКР; неналежна підготовка до семінарів; неточності, неповнота, помилки у відповідях чи ґрунтування.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: наявність не менше 40 балів та виконання всіх частин МКР не менше, ніж на «достатньо».

Залік отримується студентом без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша за 60. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі або опитуванні по питаннях до заліку. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі або при опитуванні.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів складають залікову контрольну роботу. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Залікова контрольна робота або опитування проводиться на останньому за розкладом занятті.

Залікова робота оцінюється із 100 балів та складається з двох питань. *(максимальна кількість балів за 1 питання складає 50 балів)*

Критерій оцінювання залікового питання

«Відмінно»: повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації)	50-45 балів
«Добре»: відповідь на питання в цілому розкрито (не менше за 75% потрібної інформації)	44-38 балів
«Достатньо»: неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	37-30 балів
«Не задовільно», неповна відповідь (менше за 60% потрібної інформації) або відповідь відсутня	0 балів

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

НПП можуть вносити уточнення до змістовних модулів, РСО та завдань до МКР з урахуванням власних методичних напрацювань.

Рекомендований перелік завдань на МКР надано в **додатку А** до силабусу.

При наявності у студенту документів підтверджуючих його участь у олімпіадах (міських, міжміських, Всеукраїнських тощо) за темою семінарського заняття або розділу навчальної дисципліни можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами РСО

Дистанційне навчання

Можливе синхронне та асинхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій (Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, Skype тощо) та освітньої платформи дистанційного навчання «Сікорський» (Moodle, Google Classroom).

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

к.політ.н., доцентом Багінським Андрієм Владиславовичем

старшим викладачем Северинчиком Олексієм Павловичем

посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2023р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол №1 від 1 вересня 2023 р.)

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Порушення легітимності тягне за собою політичну відповідальність. Що може бути прикладами політичної відповідальності і чому? Визначте поняття «легітимність».
2. Чим визначається різниця між типами республік?
3. Яке з понять є ширшим, за своєю сутністю, державна чи політична влада? Аргументуйте відповідь і визначте кожне поняття.
4. Чим політичні партії відрізняються від громадських організацій і суспільно-політичних рухів?
5. До якої гілки влади відноситься президент як голова держави в Україні?
6. Чи суперечить монархія принципам демократії?
7. Розкрийте сутність взаємозв'язку держави і громадянського суспільства.
8. Як корелюються між собою терміни «політика» і «влада»? Визначте специфіку кожного поняття.
9. Для якої форми державного устрою характерний бікамералізм і чому?
10. Якими є головні тенденції сучасного політичного розвитку України?
11. Сформулюйте закономірності функціонування політичної системи.
12. Наведіть приклад соціально-політичного конфлікту та окресліть можливі шляхи його розв'язання.
13. Якщо розглядати ЄС за сутнісними ознаками державних устроїв, то до якого типу державного устрою можна віднести це об'єднання і чому?
14. Якими є найбільш ефективні методи врегулювання політичних конфліктів?
15. Сформулюйте основні причини трансформації політичних режимів від демократії до авторитаризму?
16. У чому сутність концепції «громадянського суспільства»? Оцініть рівень розвитку громадянського суспільства в Україні.
17. Яка різниця між поняттями «легальність» та «легітимність»? За яких обставин влада перестає бути легітимною?
18. Чому в парламентах світу виникає потреба в створенні коаліцій?
19. Охарактеризуйте трансформацію партійної системи в Україні у період Незалежності
20. Чому під час виборів посилюється конфліктогенність суспільства?